G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA
I INSTITUT
B BALEAR DONA

Exp.: IBD 129/2018 IG
Document: informe d'impacte de gènere
Emissor: IBD/MQT
Sol·licitant: Conselleria d'Educació i Universitat

Informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de decret, pel qual s'estableix el règim d'admissió d'alumnat als centres sostinguts totalment o parcialment amb fons públics de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

En data 4 de juliol de 2018 (RE a l'IBD núm. L51E677), el director general de Planificació, Ordenació i Centres, va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de decret, pel qual s'estableix el règim d'admissió d'alumnat als centres sostinguts totalment o parcialment amb fons públics de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb la Llei 11/2016,de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

1. Revisió del llenguatge

Pel que fa a la utilització del llenguatge, d'acord amb les indicacions de les resolucions 14.1 de 1987 i 109 de 1989 de la UNESCO; la Recomanació núm. R(90) 4 de 1990 del Consell d'Europa; la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (article 14.11 sobre la implantació d'un llenguatge no sexista a l'àmbit administratiu com a criteri d'actuació general dels poders públics), i la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, (estableix com a principi general en l'article 3 lletra m) "L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones per mitjà del llenguatge") mitjançant un genèric que inclogui els dos sexes, la inclusió de la forma femenina o un altre recurs, encara que es fan les següents recomanacions:

- Es recomana substituir "els alumnes" per "l'alumnat" o "els i les alumnes"

C/ d'Aragó, 26, 1r E
07006 Palma
Tel. 971 17 89 89
http://ibdona.caib.es

- Es recomana substituir "el menor" per "el o la menor", "la persona menor d'edat" o "els infants"
- Es recomana substituir "els ciutadans" per "la ciutadania"
- Es recomana substituir "l'alumne" per "l'alumne o alumna" o "l'alumne/a"
- Es recomana substituir "tutor" per "persona tutora" o "tutor o tutora"
- Es recomana substituir "tutors" per "persones tutores"
- Es recomana substituir "els sol·licitants" per "les persones sol·licitants" o "l'alumnat sol·licitant"
- Es recomana substituir "el sol·licitant" per "la persona sol·licitant"
- Es recomana substituir "els titulars" per "les persones titulars"
- Es recomana substituir "pares" per "pare, mare"
- Es recomana substituir "els fills" per "els fills i filles"
- Es recomana substituir "el director" per "la Direcció" per "el director o directora"
- Es recomana substituir "interessats" per "persones interessades"
- Es recomana substituir "germans" per "germans/es"

Cal reflectir la presència de les dones en els texts que es redacten. Per això, en la mesura que sigui possible, cal evitar l'ús del masculí com a genèric, especialment quan es refereix a persones físiques.

El llenguatge té un paper fonamental en la formació de la identitat social de les persones i és l'element que més influeix en la formació del pensament de la societat. Una de les manifestacions més notables de la desigualtat existent entre dones i homes es la invisibilització, l'ocultació de les dones en el llenguatge, així com la seva representació mitjançant imatges sexistes o discriminatòries. Els usos sexistes del llenguatge invisibilitzen les dones i impedeixen veure el que s'amaga darrere les paraules.

2. Revisió del contingut

2.1. Consideracions jurídiques

Entre d'altres:

a. Convenció sobre l'eliminació de totes las formes de discriminació contra la dona, aprovada por l'Assemblea General de Nacions Unides en desembre de 1979 i ratificada per Espanya.

b. En els articles 2 i 3 del Tractat de la Comunitat Europea es formalitza el compromís d'integració en l'àmbit europeu de l'anomenada

C/ d'Aragó, 26, 1r E
07006 Palma
Tel. 971 17 89 89
http://ibdona.caib.es

transversalització de gènere, en establir explícitament que "la Comunitat s'ha de fixar l'objectiu d'eliminar les desigualtats entre l'home i la dona i promoure'n la igualtat", entre les tasques i els objectius de la Comunitat.

c. Els articles 21 i 23 de la Carta de Drets Fonamentals.

d. La Comunicació de la Comissió Europea COM (96) 67 final, de 21 de febrer de 1996, disposa que s'ha d'integrar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el conjunt de les polítiques i les accions comunitàries.

e. L'article 14 de la Constitució espanyola assenyala el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe. A més, l'article 9.2 estableix l'obligació dels poders públics de "promoure les condicions per a que la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en que s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social".

f. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

g. L'article 17.2 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears disposa:

   "Les administracions públiques, segons la Carta de Drets Socials, vetllaran en tot cas perquè les dones i els homes puguin participar plenament en la vida laboral, social, familiar i política sense discriminació de cap tipus, i garantiran que ho facin en igualtat de condicions. A aquests efectes es garantirà la conciliació de la vida familiar i laboral."

h. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.

i. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

2.2. Anàlisi contextual

Constitueix l'objecte de la norma que s'està informant regular el procés i els criteris d'amissió d'alumnat a cada un dels centres docents i etapes sostingudes amb fons públics de les Illes Balears que imparteixin els ensenyaments de segon cicle d'educació infantil, d'educació primària, d'educació secundària obligatòria, de batxillerat i educació especial.

C/ d'Aragó, 26, 1r E
07006 Palma
Tel. 971 17 89 89
http://ibdona.caib.es

G
O
I
B

En el Decret es recullen algunes mesures positives per donar suport a les polítiques de gènere; així es recull que per tal d'assegurar la qualitat educativa, la cohesió social i la igualtat d'oportunitats, es garanteix una escolarització equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives de suport educatiu i d'alumnat de necessitats educatives especials.

Dins el criteris d'amissió prioritaris es s'inclou la família monoparental, d'acord la Llei de suport a les famílies; això es positiu perquè la realitat es que la majoria de famílies monoparentals són de dones.

Per altre banda es recull com a criteri complementari el canvi de residència derivat d'actes de violència masclista. En aquest sentit consideram que és insuficient, ja que les dones i infants víctimes de violència de gènere han fet un canvi de residència en els darrers 2 anys tendran menys punts dins l'apartat domicili de l'alumne/a i per tant menys punts dins els criteris preferents, ja que només es conten 3 punts per canvi de residència per violència de gènere dins els criteris complementaris.

S'hauria d'establir un sistema de puntuació que no penalitzi el canvi de residència dels fills i filles de dones víctimes de violència de gènere i que puguin tenir la mateixa puntuació dins els criteris preferents.

Així per exemple es podria introduir dins l'annex punt II, ubicació del domicili que en cas que s'acrediti canvi de residència derivat d'actes de violència masclista durant el darrer any es donin 3,5 punts i si fa més d'un any 1,5; així podrien aconseguir la puntuació màxima en residència; si no es penalitza un canvi de residència forçós.

A més hi ha que tenir en compte les condicions socioambientals i psicològiques en les que les dones i fills i filles víctimes de violència de gènere es troben, i necessiten que des de l'Administració se'ls ajudi en tot allò possible; per tant consideram que s'hauria d'establir un punt extra en els criteris complementaris per aquests infants, per donar compliment a l'article

No hi ha que oblidar que la situació personal de cada infant podrien enquadrar-se en alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu; així aquests infants podrien accedir a les reserves de places d'aquesta categoria i accedir a centres determinats que els puguin donar un millor suport.

2.3. Anàlisi sobre la pertinència o no-pertinència

La Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març per la igualtat efectiva de dones i homes estableix al seu article 1 *"Las mujeres y los hombres son iguales en dignidad humana,*

C/ d'Aragó, 26, 1r E
07006 Palma
Tel. 971 17 89 89
http://ibdona.caib.es

e iguales en derechos y deberes. Esta Ley tiene por objeto hacer efectivo el derecho de igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, en particular mediante la eliminación de la discriminación de la mujer, sea cual fuere su circunstancia o condición, en cualesquiera de los ámbitos de la vida y, singularmente, en las esferas política, civil, laboral, económica, social y cultural para, en el desarrollo de los artículos 9.2 y 14 de la Constitución, alcanzar una sociedad más democrática, más justa y más solidaria".

En el seu article 15 recull la transversalitat del principi d'igualtat entre homes i dones: "*Las Administraciones públicas lo integrarán, de forma activa, en la adopción y ejecución de sus disposiciones normativas, en la definición y presupuestación de políticas públicas en todos los ámbitos y en el desarrollo del conjunto de todas sus actividades*".

Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, en l'article 5, en relació a la perspectiva de gènere i avaluació de l'impacte de gènere, estableix que la perspectiva de gènere s'ha d'incorporar en totes les polítiques dels poders públics de les Illes Balears, i que en el procediment d'elaboració de les lleis i de les disposicions de caràcter general dictades, en el marc de les seves competències, per les administracions públiques de les Illes Balears, s'hi ha d'incorporar un informe d'avaluació d'impacte de gènere.

La Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere, en el seu article 63 estableix que:

> *"En las actuaciones y procedimientos relacionados con la violencia de género se protegerá la intimidad de las víctimas; en especial, sus datos personales, los de sus descendientes y los de cualquier otra persona que esté bajo su guarda o custodia."*

La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes recull en el seu article 76 que

> *"En les condicions que es fixin reglamentàriament i d'acord amb la seva situació socioeconòmica, les dones víctimes de violència masclista, i els seus fills i filles, han de tenir un tracte preferent en l'accés a les escoles finançades totalment o parcialment amb fons de les administracions públiques, amb garantia del dret a l'escolarització immediata, i també en l'accés a beques per a les seves filles i els seus fills i a altres ajuts o serveis que hi hagi en l'àmbit educatiu."*

Una vegada analitzat el Reglament de referència es considera que la inclusió en la redacció definitiva de la norma de les següents recomanacions pot ajudar al compliment dels objectius de les polítiques d'igualtat.

C/ d'Aragó, 26, 1r E
07006 Palma
Tel. 971 17 89 89
http://ibdona.caib.es

G
O
I
B

3. Propostes de millora i recomanacions

Sense perjudici d'altres mesures que es considerin oportunes, es recomana que en la redacció de la norma s'introdueixi:

a) Tenir en compte les recomanacions de l'apartat 1 d'aquest informe pel que fa al llenguatge emprat en la proposta normativa.

b) Incloure en la redacció de la Norma un sistema de puntuació que no penalitzi el canvi de residència de fills i filles de dones víctimes de violència de gènere i que puguin accedir a la puntuació màxima per residència, per tal de donar compliment a l'admissió preferent recollida en l'article 6 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

c) Incloure dins el criteris complementaris un punt pels fills i filles de dones víctimes de violència de gènere, per tal de donar compliment a l'admissió preferent recollida en l'article 6 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

d) Incloure en la redacció de la norma, l'especial protecció de les dades personals de les dones i els fills i filles víctimes de violència de gènere, d'acord el que estableix l'article 63 de la Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu, sotmès no obstant a qualsevol altre millor fonamentat.

Palma, 31 de juliol de 2018
La tècnica

C/ d'Aragó, 26, 1r E
07006 Palma
Tel. 971 17 89 89
http://ibdona.caib.es